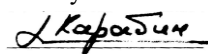

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Начальник навчально-наукового
інституту психології та соціального
захисту

 Василь КАРАБИН

“02” вересня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК2.7 ОСНОВИ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ПСИХОЛОГІЇ

підготовки магістра
спеціальності: 053 Психологія
за освітньою програмою: Практична психологія

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Основи методології наукових досліджень у психології» для магістрів за спеціальністю 053 Психологія. Львів : ЛДУБЖД, 2020. 20 с.

Розробник програми:

Андрій Литвин, професор кафедри практичної психології та педагогіки, доктор педагогічних наук, професор

Програму рекомендовано кафедрою практичної психології та педагогіки

Протокол від “31” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри практичної психології та педагогіки

Роксолана СІРКО

Ухвалено Методичною радою навчально-наукового інституту психології та соціального захисту

Протокол від “2” вересня 2020 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній-ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – <u>4,5</u> Загальна кількість годин – <u>135</u>	Галузь знань <u>05 соціальні та поведінкові науки</u> Спеціальність <u>053 «Психологія»</u>	<u>Нормативна</u>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: –	Освітня програма <u>«Практична психологія»</u>	Рік підготовки:	
		<u>1-й</u>	<u>1-й</u>
		Семестр	
		<u>2-й</u>	<u>2-й</u>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – <u>4</u> самостійної роботи курсанта (студента) – <u>6</u>	Ступінь вищої освіти: <u>магістр</u>	Лекції	
		<u>16</u> год.	<u>4</u> год.
		Практичні, семінарські	
		<u>32</u> год.	<u>8</u> год.
		Лабораторні	
		= год	= год
		Самостійна робота	
		<u>87</u> год.	<u>123</u> год.
		Індивідуальні завдання:	
		=	=
Вид контролю			
<u>екзамен</u>	<u>екзамен</u>		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: аудиторних – 35,6%, самостійна робота – 64,4%;
для заочної форми навчання: аудиторних – 8,9%, самостійна робота – 91,1%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Основи методології наукових досліджень у психології» є дисципліною теоретично-прикладного характеру, яка покликаний допомогти магістрам у формуванні та становленні їх як молодих дослідників.

Мета: сформувати у майбутніх психологів знання про основи методології та методологічні принципи психологічної науки, конкретні методи психологічного дослідження, різні підходи до психологічних досліджень і можливі варіанти інтерпретації їх результатів, навчити їх організовувати науковий пошук, оформлювати звіт про наукове дослідження в необхідній формі (тези, стаття, монографія, реферат, дисертація тощо), представляти отримані результати на наукових конференціях і семінарах.

Основними завданнями курсу є такі:

- теоретична підготовка з питань сутності понять і категорій методології наукових досліджень;
- засвоєння методів організації процесу наукового дослідження;
- застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження, методик дослідження, їх змісту і принципів;
- розкриття характеристик і розроблення етапів і форм процесу науково-психологічного дослідження;
- вивчення організації науково-дослідної роботи психологів;
- опанування специфіки наукового пізнання взагалі та у психології, зокрема;
- вивчення змісту та структури процесу наукового дослідження;
- отримання навичок оформлення результатів наукових досліджень і впровадження їх у практику;
- отримання навичок визначення ефективності наукових досліджень.

Програмні результати навчання:

- РН01 здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- РН03 узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки;
- РН07 доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях;
- РН12 здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності;
- РН13 здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

У результаті вивчення курсу «Основи методології наукових досліджень у психології» у курсантів (студентів) мають бути сформовані такі **компетентності**:

загальні:

- ЗК02 здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- ЗК04 уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- ЗК08 здатність розробляти та управляти проектами;

фахові:

- ФК01 здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики;
- ФК02 здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості;
- ФК03 здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності;
- ФК11 здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програма навчальної дисципліни передбачає проведення лекцій і семінарських занять, а також здійснення самостійної роботи. Підсумковий контроль відбувається на екзамені.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи науки та наукової діяльності

Вступ до методології наукових досліджень

Тема 1.1. Поняття, зміст і функції науки

Тема 1.2. Методологія, методи, логіка наукових досліджень

Тема 1.3. Вибір напрямку та послідовність наукових досліджень

Тема 1.4. Вибір методу дослідження

Змістовий модуль 2. Технологія проведення наукових досліджень

Тема 2.1. Теоретичні дослідження

Тема 2.2. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні.

Поняття системи та її властивості

Тема 2.3. Моделювання як спосіб наукового пізнання. Модель і моделювання

Тема 2.4. Експериментальні дослідження

Тема 2.5. Основні поняття та визначення математичних і статистичних методів опрацювання наукових даних

Тема 2.6. Застосування статистичних методів у наукових дослідженнях

Тема 2.7. Подання дослідницьких даних: шкали, таблиці, графіки

Тема 2.8. Види та особливості викладу результатів наукових досліджень

Тема 2.9. Підготовка магістерських і дипломних робіт

Змістовий модуль 3. Організація та проведення наукових досліджень з психології

Тема 3.1. Методологія наукового дослідження в психології

Тема 3.2. Організація та проведення психологічних наукових досліджень

Тема 3.3. Науково-дослідна діяльність студентів-психологів

Змістовий модуль 4. Оптимізація наукових досліджень

Тема 4.1. Психологія наукової діяльності

Тема 4.2. Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень

Тема 4.3. Стимулювання наукового мислення

Тема 4.4. Етика наукових досліджень

Тема 4.5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Комп'ютерні технології та інструментарій у наукових дослідженнях

Тема 4.6. Наукові колективи та школи як особливі структури в науці. Особистість вченого

Тема 4.7. Правова сутність інтелектуальної власності

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи науки та наукової діяльності												
Вступ до методології наукових досліджень	2					2	2					2
T.1.1. Поняття, зміст і функції науки	4		2			2	4					4
T.1.2. Методологія, методи, логіка наукових досліджень	7	2	2			3	7		1			6
T.1.3. Вибір напрямку та послідовність наукових досліджень	5	1	2			2	5	1				4
T.1.4. Вибір методу дослідження	6	1	2			3	6		1			5
Змістовий модуль 2. Технологія проведення наукових досліджень												
T.2.1. Теоретичні дослідження	5	2	1			2	5					5
T.2.2. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні. Поняття системи та її властивості	4		1			3	4					4
T.2.3. Моделювання як спосіб наукового пізнання. Модель і моделювання	5		1			4	5	1				4
T.2.4. Експериментальні дослідження	7	2	1			4	7					7
T.2.5. Основні поняття та визначення математичних і статистичних методів опрацювання наукових даних	5		1			4	5		1			4
T.2.6. Застосування статистичних методів у наукових дослідженнях	5		1			4	5					5

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Т.2.7. Подання дослідницьких даних: шкали, таблиці, графіки	5		1			4	5					5
Т.2.8. Види та особливості викладу результатів наукових досліджень	4		1			3	4					4
Т.2.9. Підготовка магістерських і дипломних робіт	4					4	4		1			3
Змістовий модуль 3. Методологічні особливості наукових досліджень з психології												
Т.3.1. Методологія наукового дослідження в психології	5		2			3	5					5
Т.3.2. Організація та проведення психологічних наукових досліджень	11	2	2			7	11		1			10
Т.3.3. Науково-дослідна діяльність студентів-психологів	7	2	2			3	7	1				6
Змістовий модуль 4. Оптимізація наукових досліджень												
Т.4.1. Психологія наукової діяльності	5		2			3	5					5
Т.4.2. Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень	11	2				9	11		1			10
Т.4.3. Стимулювання наукового мислення	5	2	2			1	5					5
Т.4.4. Етика наукових досліджень	5		2			3	5		1			4
Т.4.5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Комп'ютерні технології та інструментарій	8		2			6	8		1			9

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Т.4.6. Наукові колективи та школи як особливі структури в науці. Особистість вченого	4					4	4	1					5
Т.4.7. Правова сутність інтелектуальної власності	6		2			4	6						6
Усього годин	135	16	32			87	135	4	8				123

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	1.2. Поняття, зміст і функції науки	2	
2.	1.3. Методологія, методи, логіка наукових досліджень	2	1
3.	1.5. Вибір методу дослідження	2	1
4.	2.1. Теоретичні дослідження	1	
5.	2.2. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні. Поняття системи та її властивості	1	
6.	2.3. Моделювання як спосіб наукового пізнання. Модель і моделювання	1	
7.	2.4. Експериментальні дослідження	1	
8.	2.5. Основні поняття та визначення математичних і статистичних методів опрацювання наукових даних	1	1
9.	2.6. Застосування статистичних методів у наукових дослідженнях	1	
10.	2.7. Подання дослідницьких даних: шкали, таблиці, графіки	1	
11.	2.8. Види та особливості викладу результатів наукових досліджень	1	
12.	2.9. Підготовка магістерських і дипломних робіт		1
13.	3.1. Методологія наукового дослідження в психології	2	
14.	3.2. Організація та проведення психологічних наукових досліджень	2	1
15.	3.3. Науково-дослідна діяльність студентів-психологів	2	

16.	4.1. Психологія наукової діяльності	2	
17.	4.2. Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень	2	1
18.	4.3. Стимулювання наукового мислення	2	
19.	4.4. Етика наукових досліджень		1
20.	4.5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Комп'ютерні технології та інструментарій	2	1
21.	4.6. Наукові колективи та школи як особливі структури в науці. Особистість вченого	2	
22.	4.7. Правова сутність інтелектуальної власності		
Разом:		32	8

6. Теми практичних занять

Програмою навчальної дисципліни не передбачено проведення практичних занять

7. Теми лабораторних занять

Програмою навчальної дисципліни не передбачено проведення лабораторних занять

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Вступ	2	3
2.	1.2 Поняття, зміст і функції науки	2	4
3.	1.3. Методологія, методи, логіка наукових досліджень	3	6
4.	1.4. Вибір напрямку та послідовність наукових досліджень	2	4
5.	1.5. Вибір методу дослідження	3	5
6.	2.1. Теоретичні дослідження	2	5
7.	2.2. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні. Поняття системи та її властивості	3	4
8.	2.3. Моделювання як спосіб наукового пізнання. Модель і моделювання	4	4
9.	2.4. Експериментальні дослідження	4	7
10.	2.5. Основні поняття та визначення математичних і статистичних методів опрацювання наукових даних	4	4
11.	2.6. Застосування статистичних методів у наукових дослідженнях	4	5
12.	2.7. Подання дослідницьких даних: шкали, таблиці, графіки	4	5

13.	2.8. Види та особливості викладу результатів наукових досліджень	3	4
14.	2.9. Підготовка магістерських і дипломних робіт	4	3
15.	3.1. Методологія наукового дослідження в психології	3	5
16.	3.2. Організація та проведення психологічних наукових досліджень	7	10
17.	3.3. Науково-дослідна діяльність студентів-психологів	3	6
18.	4.1. Психологія наукової діяльності	3	5
19.	4.2. Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень	9	10
20.	4.3. Стимулювання наукового мислення	1	5
21.	4.4. Етика наукових досліджень	3	4
22.	4.5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Комп'ютерні технології та інструментарій	6	9
23.	4.6. Наукові колективи та школи як особливі структури в науці. Особистість вченого	4	5
24.	4.7. Правова сутність інтелектуальної власності	4	6
Разом:		87	135

9. Індивідуальні завдання

За рішенням кафедри магістри готують реферати з окремих тем курсу, доповіді на студентську конференцію, виконують творчі дослідні завдання для самостійного поглибленого вивчення (за бажанням).

10. Методи навчання

Основні форми навчання: лекції, семінарські заняття із застосуванням поточних перевірок і проведенням контрольних робіт (тестування).

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-презентація із застосуванням ІКТ), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: опрацювання наукових досліджень.

2) За логікою передачі та сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота курсантів (студентів) з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості.

Під час семінарських занять викладач організує дискусію з кожною академічною групою навколо попередньо визначених тем, до яких курсанти (студенти) готують тези виступів. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах.

Специфіка вивчення курсу «Основи методології наукових досліджень у психології» полягає в тому, що в курсантів (студентів) повинні бути сформовані головні методологічні та теоретичні категорії. Ці категорії є базисом для створення майбутнім фахівцем власного теоретичного концепту, який дозволяє правильно вирішувати професійні завдання.

Загальним принципом під час роботи над змістом кожного питання програмної теми є послідовна деталізація основного смислового фрагменту. До кожного такого фрагменту доречно відшукати розгорнуті відомості з робіт дослідників, які зробили внесок в розробку цього питання. Відтак, навчальний курс стає добіркою матеріалів, пов'язаних загальною смисловою метою.

11. Методи та форми контролю

У ході навчання з дисципліни передбачено поточний контроль, контроль за самостійною роботою, екзамен.

Мета поточного контролю – оцінити ступінь засвоєння теоретичного і практичного матеріалу та рівень знань курсантів (студентів) із відповідних розділів дисципліни. Здійснюється у формі усного й письмового опитувань, колективних дискусій і обговорень, тестування у Віртуальному університеті, контрольні роботи.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються під час виставлення поточної оцінки з навчальної дисципліни.

Контроль за самостійною роботою передбачає перевірку конспектів, виконання завдань до семінарських занять, захист рефератів за обраною темою і презентацію наукових досліджень (за бажанням).

Підсумковий контроль знань здійснюється наприкінці семестру шляхом складання екзамену.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

91–100	A	відмінно	зараховано
71–90	BC	добре	
51–70	DE	задовільно	
35–50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Критерії допуску до підсумкового контролю

До екзамену допускаються курсанти (студенти), які мають належний рівень поточних знань, склали тестові завдання для самоконтролю у Віртуальному університеті з кожної вивченої теми з оцінкою не нижче «3» і відпрацювали пропуски навчальних занять.

Курсанти (студенти), які з поважних причин пропустили заняття, мають відпрацювати їх у двотижневий термін. Пропуски відпрацьовуються в позааудиторний час шляхом усного/письмового опитування або тестування у Віртуальному університеті.

Не допущені до екзамену курсанти (студенти) здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю.

Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом написання контрольної роботи з усього пройденого впродовж семестру матеріалу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю.

13. Питання для проведення підсумкового контролю

ЗМ 1–2

1. Предмет, об'єкт, мета і завдання методології наукових досліджень.
2. Визначення поняття «методологія».
3. Основні компоненти структури методології наукових досліджень у психології.
4. Завдання і мета наукової діяльності.
5. Критерії науковості та поняття «детермінізм».
6. Основні історичні етапи виникнення та розвитку наукових знань.
7. Основні особливості наукової революції.
8. Класифікації наук за різними критеріями.
9. Психологія як наука.
10. Сутність процесу пізнання. Рівні та форми пізнання.
11. Особливості наукового пізнання. Основні принципи наукового пізнання.

12. Загальні поняття процесу пізнання.
13. Етапи наукового теоретичного дослідження.
14. Ознаки наукового дослідження.
15. Поняття «методологія наукових досліджень».
16. Рівні методів наукових досліджень.
17. Загальнонаукові методи пізнання.
18. Емпіричні методи дослідження.
19. Наукові методи теоретичного дослідження.
20. Категоріальний апарат наукового дослідження.
21. Функції наукової новизни дослідження.
22. Логіка процесу наукового дослідження.
23. Класифікація наукових робіт.
24. Процес вибору теми дослідження.
25. Суть завдань наукового дослідження. Види типових завдань.
26. Функції та структура програми дослідження.
27. Послідовність та етапи виконання наукових досліджень.
28. Етапи виконання прикладної науково-дослідної роботи.
29. Етапи виконання дослідно-конструкторської розробки.
30. Принцип зовнішньої та внутрішньої правдоподібності під час вибору методу дослідження.
31. Вибір ступеня точності методу.
32. Поняття дискретного та неперервного в науковому дослідженні.
33. Лінійність і нелінійність параметрів дослідження.
34. Детермінованість і випадковість у наукових дослідженнях.
35. Мета інтерполяції та екстраполяції.
36. Роль прикладів та еталонних задач.
37. Мета теоретичних досліджень. Типи завдань теоретичних досліджень.
38. Назвіть послідовність етапів виконання теоретичних досліджень.
39. Поділ документів і видань на довідкові, оглядові, реферативні та бібліографічні.
40. Сучасні методи теоретичних досліджень.
41. Основні стадії виконання процесу теоретичних досліджень.
42. Сутність методу статистичного моделювання.
43. Системний підхід як провідний напрям методології наукового пізнання. Принципи системного підходу.
44. Сутність системного аналізу. Методологічні принципи системного аналізу.
45. Сутність категорії «система». Основні особливості та характерні ознаки системи.
46. Властивості систем. Класифікаційні ознаки систем.
47. Види зв'язків. Структура системи. Ієрархія систем.
48. Синергетика системи.
49. Сутність і призначення методу моделювання. Приклади моделей.
50. Структурно-функціональні особливості моделей.

51. Основні класифікаційні ознаки моделей. Типи моделей.
52. Методи структурного, ситуаційного, інформаційного та імітаційного моделювання.
53. Підходи до побудови та основні етапи побудови моделей.
54. Вимоги адекватності, простоти й оптимальності моделі.
55. Основна мета експериментів. Загальні вимоги до проведення експерименту.
56. Класифікація експериментів.
57. Етап підготовки наукового експерименту. Розроблення методики проведення експерименту.
58. Методика планування експериментальних досліджень.
59. Етапи математизації наукових досліджень. Суть математичних методів оброблення матеріалів досліджень.
60. Суть, види й одиниці виміру абсолютних і відносних величин.
61. Статистична значущість одержаних даних. Статистичний критерій як інструмент визначення рівня статистичної значущості.
62. Інтерпретація рівнів значущості у психологічних дослідженнях.
63. Параметричні та непараметричні статистичні критерії.
64. Визначення основних статистичних характеристик вибіркової сукупності.
65. Оцінювання розподілу емпіричних даних. Симетричність та ексцесивність розподілу даних.
66. Міри у процесі шкалювання. Характеристика шкал.
67. Статистичні таблиці, їх види і правила оформлення.
68. Суть і призначення графіків. Основні види графіків.
69. Правила побудови статистичних графіків.
70. Основні види викладу науково-дослідної продукції.
71. Зміст та особливості оформлення монографічної продукції.
72. Зміст та особливості оформлення наукової статті.
73. Зміст та особливості оформлення тез і матеріалів доповідей.
74. Загальні засади і вимоги до підготовки магістерських і дипломних робіт.
75. Оформлення магістерської (дипломної) роботи.

ЗМ 3–4

1. Розкажіть, як історично змінювався предмет і методи психології.
2. У чому специфіка емпіричних і феноменологічних ознак психічних явищ?
3. У чому полягає психофізіологічна проблема?
4. Які напрями дослідження психофізіологічної проблеми існують у науці?
5. Як добитися правильності та об'єктивності знань у ході наукових досліджень?
6. Які вимоги пред'являються до сучасних науково-психологічних теорій?
7. Які існують способи пояснення психічних явищ?
8. Чим характеризуються закони в психології?
9. Назвіть види наукової редукції в науковій психології.
10. основні методологічні принципи психології.
11. Дайте класифікацію методів психологічних досліджень.

12. Яким критеріям має відповідати кожен науковий метод
13. Які конкретно-наукові методи психологічного дослідження?
14. Розкрийте особливості методу спостереження у психологічному дослідженні.
15. Розкрийте особливості методу експерименту в психологічному дослідженні.
16. Розкрийте особливості методу тестів у психологічному дослідженні.
17. Розкрийте особливості методу запитань (*опитування*) у психологічному дослідженні.
18. Розкрийте особливості методу самозвіту в психологічному дослідженні.
19. Розкрийте особливості методу анамнезу в психологічному дослідженні.
20. Розкрийте особливості методу аналізу документів у психологічному дослідженні.
21. Розкрийте особливості методу вивчення продуктів діяльності в психологічному дослідженні.
22. Розкрийте особливості методу експертного оцінювання в психологічному дослідженні.
23. Розкрийте мету психологічного дослідження.
24. Розкрийте сутність кожного з етапів психологічного дослідження.
25. Подайте загальну схему науково-психологічного дослідження.
26. Загальна методика психологічного дослідження та методика реалізації психолого-педагогічного експерименту.
27. Поясніть основні дослідницькі стратегії в експериментальній психології.
28. Поясніть етапи реалізації стратегій експериментального дослідження.
29. Викладіть неконтрольовані умови, які змінюють дію експериментального чинника і зумовлюють артефакти у психологічних експериментах.
30. Подайте найпоширеніші артефакти психологічних експериментів.
31. Назвіть способи контролю впливу факторів, пов'язаних з досліджуваними, на результати експерименту.
32. Вкажіть значення вимоги до психолога-експериментатора.
33. Назвіть вимоги до користувачів психодіагностичних методик.
34. Проаналізуйте вимоги до вимірювальних методів (тестів).
35. Як перевірити на «працездатність» критерії в психологічному експерименті.
36. Види і форми науково-дослідної роботи студентів
37. Які особливості наукової праці?
38. Розкрийте напрями дослідження психології наукової творчості.
39. Визначте фактори, які сприяють науковій творчості.
40. Вкажіть фактори, що заважають творчості.
41. Вкажіть особливості організації творчої діяльності дослідника.
42. Що означає «поставити наукову проблему»?
43. З чого складається наукова організація праці, як система?
44. Розкрийте принципи раціональної організації наукової діяльності.
45. Які психологічні механізми розвитку наукового потенціалу?
46. Які мотиви лежать в основі науково-дослідної діяльності?
47. Які цінності є базовими відносно норм науки?

- 48.Що сприяє науковому довголіттю вченого?
- 49.Яка сутність поняття «наукове мислення»?
- 50.Що таке стиль наукового мислення?
- 51.Які основні особливості інтелектуального капіталу як системи?
- 52.Визначте основні етапи формування наукового мислення.
- 53.Назвіть основи пізнавальні суперечності.
- 54.Що таке «проблемна ситуація» та що відбувається у процесі розв'язання проблемних ситуацій.
- 55.Які основні функції проблемної ситуації в межах наукового дослідження?
- 56.Розкрийте поняття «наукова ідея».
- 57.Що означає «експериментувати з комбінаціями»?
- 58.Поясніть розвиток творчості через візію.
- 59.Розкрийте сутність цілепокладання?
- 60.Застосування «мозкового штурму» для творення ідей.
- 61.Методика раптового осяяння для стимулювання мислення.
- 62.Методика кайзен для стимулювання мислення.
- 63.Етика та праксеологія науки.
- 64.Етичні норми та імперативи вченого.
- 65.Проблема свободи та відповідальності вченого.
- 66.Проблема етично-правового регулювання дослідницької діяльності в психології.
- 67.Деонтологічний аналіз психологічних досліджень.
- 68.Документальні джерела інформації. Види документів.
- 69.Інформаційні та бібліографічні джерела інформації.
- 70.Техніка роботи з науково-психологічною літературою.
- 71.Застосування ІКТ у психологічних дослідженнях.
- 72.Науковий колектив та організація його роботи.
- 73.Які основні принципи створення наукового колективу?
- 74.Поясніть принципи роботи наукового колективу.
- 75.Які різновиди конфліктів трапляються у науковому колективі?
- 76.Роз'ясніть основні підходи до розуміння поняття «наукова школа».
- 77.Назвіть умови ефективного функціонування наукових шкіл.
- 78.Роль особистості вченого в науці. Розкрийте основні якості дослідника.

14. Рекомендована література

Методична

1. Програма нормативної навчальної дисципліни «Основи методології наукових досліджень у психології» / А. В. Литвин. Львів : ЛДУБЖД, 2016. 14 с.
2. Робоча програма дисципліни «Основи методології наукових досліджень у психології» для магістрів спеціальності 053 – психологія / А. В. Литвин. Львів : ЛДУБЖД, 2018. 25 с.
3. Перелік запитань для екзамену.
4. Комплект завдань для контрольних робіт.

Базова

1. **Бірта Г. О.** Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю. Г. Бургу. — К. : «Центр учбової літератури», 2014. — 142 с.
2. **Бочелюк В. Й.** Методика та організація наукових досліджень із психології : навч. пос. / Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 360 с.
3. **Важинський С. Е.** Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. — Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. — 260 с.
4. **Галян І.М.** Психодіагностика : навч. посібник / І. М. Галян. — К. : Академвидав, 2009. — 464 с.
5. **Климчук В. О.** До проблеми використання t-критерію Стьюдента у психології / Климчук В. О. // Практична психологія та соціальна робота. — 2010. — № 6. — С. 21—28.
6. **Кушнарченко Н. М.** Організація та методика науково-дослідної діяльності : підр. / Н.М. Кушнарченко, В.М. Шейко. — К. : Знання, 2002. — 295 с.
7. **Лудченко А. А.** Основы научных исследований : учебное пособие / Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Прима Т.А. / Под ред. А.А. Лудченко. — К. : Знання, КОО, 2000. — 114 с.
8. **Максименко С. Д.** Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження. — К. : КДП, 1990. — 240 с.
9. **Виконання дипломних робіт** зі спеціальності 053 «Психологія (практична психологія)» : метод. реком. / укл. А. В. Литвин, Р. І. Сірко, Л.А.Руденко; Львівський державний університет безпеки життєдіяльності ДСНС України. Львів : ЛДУБЖД, 2020. 44 с.
10. **Новиков А. М.** Методологія / Новиков А. М., Новиков Д. А. — М. : СИНТЕГ. — 663 с.
11. **Новікова М. М.** Конспект лекцій з дисципліни «Методологія наукових досліджень» для студентів 5, 6 курсів спеціальності 073 — Менеджмент організацій і адміністрування / М. М. Новікова — Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. — 105 с.
12. **Основи методології та організації наукових досліджень** : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. — К. : Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.
13. **Основи наукових досліджень у психології** : методичний посібник / Укл. : О.В. Григор'єва. — Чернівці : Рута, 2004. — 80 с.
14. **Рибалка В. В.** Методологічні питання наукової психології: навч.-метод. посіб. / Рибалка В. В. — К. : Ніка-Центр, 2003. — 204 с.
15. **Сергієнко Л. П.** Основы научных исследований у психології: кваліфікаційні та дипломні роботи : навч. посібник / Сергієнко Л. П. — К.: Вид. дім «Професіонал», 2009. — 240 с.
16. **Сисоєва С. О.** Методологія науково-педагогічних досліджень : підручник / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. — Рівне : Волинські обереги, 2013. — 360 с.
17. **Юринець В. Є.** Методологія наукових досліджень : навч. посібник / В. Є. Юринець. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. — 178 с.

Допоміжна

1. **Білуха М. Т.** Методологія наукових досліджень : підручник / М. Т. Білуха. — К. : АБУ, 2002. — 480 с.
2. **Бобилев В. П.** Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / Бобилев В. П., Іванов І. І., Проїдак Ю. С. — Дніпропетровськ : Системні технології, 2008. — 264 с.
3. **Волков Б. С.** Методология и методы психологического исследования : учебное пособие / Б. С. Волков, Н. В. Волков, А. В. Губанов. — М. : Академический проект; Фонд «Мир», 2005. — 384 с.
4. **Ганзен В. А.** Теория и методология психологического исследования : Практическое руководство / В. А. Ганзен, В. Д. Балин. — СПб : СПбГУ, 2000. — 76 с.
5. **Дружинин В. Н.** Экспериментальная психология / В.Н.Дружинин. — СПб. : Питер, 2000. — 320 с.
6. **Загвязинский В. И.** Методология и методы психолого-педагогического исследования : учебное пособие / В.И.Загвязинский, Р.Атаханов. — М. : Издательский центр «Академия», 2001. — 208 с.
7. **Клименюк О. В.** Технологія наукового дослідження : авторський підручник / О. В. Клименюк. — К. — Ніжин : ТОВ Видавництво «Аспект-Поліграф», 2006. — 308 с.
8. **Корнилова Т. В.** Методологические основы психологии / Корнилова Т. В., Смирнов С. Д.. — СПб. : Питер, 2006. — 320 с.
9. **Костюк Г. С.** Принцип развития в психологии / Костюк Г. С. // Методологические и теоретические проблемы психологии. — М. : Наука, 1969. — С. 118-152.
10. **Краевский В. В.** Методология педагогики : пособие для педагогов-исследователей / Володар Викторович Краевский. — Чебоксары : изд-во Чуваш. ун-та, 2001. — 244 с.
11. **Крушельницька В. О.** Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / Крушельницька В. О. — К. : Кондор, 2003. — 192 с.
12. **Кустовська О. В.** Методологія системного підходу та наукових досліджень : Курс лекцій / Кустовська О.В. — Тернопіль : Економічна думка, 2005. — 124 с.
13. **Литвин А. В., Руденко Л. А.** Вплив психології на педагогічну науку та практику: полемічні аспекти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Київ : Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2018. Вип. 49. С. 146–153.
14. **Литвин А. В., Руденко Л. А.** Удосконалення підготовки психологів у закладах вищої освіти. *Науковий вісник Львівської академії. Серія: Педагогічні науки* : зб. наук. пр. / гол. ред. Т. С. Плачинда. Кропивницький : ЛА НАУ, 2021. Вип. 9. С. 63–74.
15. **Литвин А., Руденко Л.** Напрями модернізації професійної підготовки майбутніх психологів. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи* : зб. наук. праць. Київ–Львів–Бережани–Гомель, 2021. Вип. 8. С. 18–23.
16. **Ломов Б. Ф.** Методологические и теоретические проблемы психологии / Отв. ред. Ю. М. Забродин, Е. В. Шорохова. — М. : Наука, 1984. — 444 с.
17. **Лубовский Д. В.** Введение в методологические основы психологии / Лубовский Д. В. — М. : Изд-ва МОДЭК, МПСИ, 2007. — 224 с.
18. **Максименко С. Д.** Розвиток психіки в онтогенезі (в 2 т.). — К. : Форум, 2002. — 319 с.

19. **Методологія конкретних психологічних досліджень**: погляд Одеської наукової школи психології: монографія. Том I. / за заг. ред. Вісковатової Т.П., Луньова В.С. — Донецьк: Норд-прес, 2012. — 254 с.
20. **Наследов А. Д.** Математические методы психологического исследования : учебное пособие : Анализ и интерпретация данных / А.Д.Наследов. — СПб: Речь, 2004. — 392 с.
21. **Новиков Д. А.** Статистические методы в педагогических исследованиях (типовые случаи). — М.: МЗ-Пресс, 2004. — 67 с.
22. **Психологія**: навч. посібник / Винославська О. В., Бреусенко-Кузнцов О. А., Зилков В. Л. та ін.; за наук. ред. О. В. Винославської. — 2-е вид., переробл. і доповн. — К.: ІНКОС, 2009. — 390 с.
23. **Романчиков В. І.** Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Романчиков В. І. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 254 с.
24. **Руденко В. М.** Математичні методи в психології: підручник / В.М. Руденко, Н.М. Руденко. — К.: Академвидав, 2009. — 384 с.
25. **Руденко Л. А., Литвин А. В.** Самостійне навчання та саморозвиток майбутніх психологів у контексті інформатизації суспільства. *Modern approaches to the introduction of science into practice*: abstracts of X International scientific and practical conference, 30–31 March 2020, San Francisco, USA. P. 72–75.
26. **Сидоренко В. К.** Основи наукових досліджень: навч. посіб. / В.К. Сидоренко, П.В. Дмитренко. — К.: РННЦ “ДІНТ”, 2000. — 260 с.
27. **Соловійов С. М.** Основи наукових досліджень: навч. посібник / С. М. Соловійов. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 176 с.
28. **Цехмістрова Г. С.** Методологія наукових досліджень: навч. посібник / Г. С. Цехмістрова. — К.: Видав. дім «Слово», 2008. — 280 с.
29. **Чернілевський Д. В.** Методологія наукової діяльності: навч. посібник / за ред. професора Д. В. Чернілевського. — Вінниця: Вид-во АМСКП, 2010. — 484 с.
30. **Шейко В. М.** Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. — 6-те вид., переробл. і доповн. — К.: Знання, 2008. — 310 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України: сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://mon.gov.ua/>
2. Національна академія педагогічних наук України: сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://naps.gov.ua/>
3. Віртуальний університет ЛДУ БЖД [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://virt.ldubgd.edu.ua/>
4. Кафедра практичної психології та педагогіки / ЛДУ БЖД: сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ldubgd.edu.ua/institut-department/kafedra-praktichnnyi-psiologii-ta-pedagogiki>
5. Основи методології наукових досліджень в психології [Електронний ресурс] / Литвин Андрій Вікторович. — Режим доступу: <http://virt.ldubgd.edu.ua/enrol/index.php?id=1063>
6. PSYLIB: самопознання і саморозвиток: Психологическая библиотека. — Режим доступу: <http://psylib.ukrweb.net/index.html>.